

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Beskrivning av ärendeslag

Nedan följer en beskrivning av Försäkringskassans ärendeslag som berörs av internationell lagstiftning. På grund av den stora textmassan presenteras intressenternas statistikbehov separat för respektive ärendeslag i bilaga 2. Produktionsstatistiken presenteras i bilaga 3.

Försäkringstillhörighet

Inom ärendeslaget Försäkringstillhörighet (FTH)¹ utreds försäkringstillhörigheten för personer som gör något av följande:

- Flyttar till Sverige för att bosätta sig, arbeta eller studera.
- Lämnar Sverige för att bosätta sig, arbeta eller studera i ett annat land.
- Sänds ut av sin arbetsgivare för att arbeta i ett annat land.
- Arbetar i två eller flera länder inom EU/EES och Schweiz.

Utredning görs endast i samband med ansökan om förmån eller registrering av utländskt intyg. Försäkringstillhörigheten fastställs enligt EU-förordningar, socialförsäkringskonventioner och/eller nationell lagstiftning. Bestämmelserna i de EU-förordningar samt internationella konventioner och överenskommelser om social trygghet som Sverige antagit kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen.

FTH handläggs sedan år 2010 i Försäkringskassans ärendehanteringssystem (ÄHS), och handläggningen är till största delen digitaliserad, men inte fullt ut. Framför allt saknas IT-stöd för att elektroniskt lagra underlag som har utländska ID-nummer och istället sparas underlag lokalt i pappersarkiv. För att bedöma om en person har rätt till en förmån eller ett intyg utreder Försäkringskassan alltid personens försäkringstillhörighet, dvs. om personen omfattas av svensk socialförsäkring. En utredning inom FTH görs enbart i samband med en ansökan om en förmån eller intyg. Det innebär att FTH inte har faktiska uppgifter om antalet personer som migrerar till eller från Sverige, utan enbart om personer som har ansökt om en förmån.

Försäkringstillhörighet har årligen omkring 163 000 ärenden²

Registreringsärenden	107 000
Avregistrering	38 000
Lagval	18 000

¹ FTH kan avse både prövning av socialförsäkringen enligt Socialförsäkringsbalken och prövning av tillämplig lagstiftning enligt EU-förordningen och socialförsäkringskonventionerna.

² Prognosticerat inflöde för år 2016.

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Internationell vård

Med internationell vård avses gränsöverskridande vård, dvs. sådan hälso- och sjukvård som tillhandahålls eller förordnas i en annan medlemsstat än försäkringsmedlemsstaten. En EU/EES-medborgare kan ha rätt till både nödvändig och planerad vård i ett annat EU/EES-land eller i Schweiz. I Sverige är kostnadsansvaret för vård utomlands fördelat mellan Försäkringskassan, landsting och kommuner. När Försäkringskassan ska fatta beslut om ersättning samråder myndigheten med den försäkrades hemlandsting. Försäkringskassan administrerar även överenskommelser med länder utanför EU. Överenskommelserna regleras i konventioner som innehåller bestämmelser om vårdförmåner.

Internationell vård handläggs både manuellt och i ÄHS. Eftersom ärendeslaget delvis handläggs manuellt lagras data för statistik inte i tillräcklig utsträckning. Det finns ansökningsblanketter som kan skapa ärenden per automatik i ÄHS. Men eftersom det saknas sådan funktionalitet i ÄHS, klarar systemet inte att läsa av informationen på blanketterna maskinellt som underlag för statistik. Det innebär att Försäkringskassan inte kan hämta uppgifterna på ett automatiskt och strukturerat sätt, vilket leder till att myndigheten istället måste ta fram statistiken manuellt och genom flera sidosystem. Resultatet av detta förfarande är att kvalitén blir sämre än om den hade fångats på ett automatiskt och strukturerat sätt.

Internationell vård använder sig även av e-blanketter i sin handläggning. E-blanketterna har tagits fram av EU och används för utbyte av information mellan medlemsstaterna. Eftersom e-blanketterna är standardiserade får de inte ändras. Det innebär att e-blanketterna inte kan automatiskt skapa ärenden i ÄHS. Ärendena kommer istället in antingen i pappersform eller som en elektronisk bilaga, och de angivna uppgifterna måste i handläggningen registreras manuellt. Det innebär att Försäkringskassan kan få fram statistik, men att den inte är av samma kvalitet som om den hade fångats på ett automatiskt och strukturerat sätt.

Det saknas även IT-stöd för att lagra underlag med utländska ID-nummer. Underlag med utländska ID-nummer sparas istället lokalt i Excel-filer och/eller i pappersarkiv. Hanteringen begränsar transparensen och vår serviceskyldighet gentemot de försäkrade.

Internationell vård har årligen omkring 150 000 ärenden	
Fakturor till andra länder för personer som får vård i Sverige	61 000
Fakturor från andra länder för personer som får vård i Sverige	60 000
Vård- och tandvårdsärenden	20 000
Utfärdade intyg	9 000

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

EU-familjeförmåner

Inom EU-familjeförmåner handläggs följande förmåner:

Allmänt barnbidrag
Förlängt barnbidrag
Flerbarnstillägg
Bostadsbidrag i form av särskilt bidrag
Studiebidrag och extra tillägg till studiebidrag
Kommunalt vårdnadsbidrag
Efterlevnadsstöd

När en familj eller en del av en familj rör sig mellan två eller flera EU/EES-länder bestäms rätten till EU-familjeförmåner, som utgår ifrån ett barn, utifrån den gemensamma europeiska lagstiftningen. Bestämmelserna i förordning 883/2004 innebär att en familj kan ha rätt till EU-familjeförmåner från en annan medlemsstat än den som de är bosatta i. Det kan medföra att det finns rätt till EU-familjeförmåner för barnet från mer än ett EU-/EES-land för samma tid. Det finns regler om vad som händer när förmåner sammanträffar. Utöver nämnd lagstiftning regleras ärendeslagen även utifrån nationell lagstiftning.

Ärendeslagen handläggs både manuellt och i ÄHS. Eftersom ärendeslagen delvis handläggs manuellt lagras inte data för statistik i tillräcklig utsträckning. Det finns ansökningsblanketter som kan skapa ärenden per automatik i ÄHS, men eftersom det saknas sådan funktionalitet i ÄHS klarar systemet inte att läsa av informationen på blanketterna maskinellt som underlag för statistik. Det innebär att Försäkringskassan inte kan hämta uppgifterna på ett automatiskt och strukturerat sätt, vilket leder till att myndigheten istället måste ta fram statistiken manuellt och genom flera sidosystem. Resultatet av detta förfarande är att kvalitén blir sämre än om den hade fångats på ett automatiskt och strukturerat sätt.

EU-familjeförmåner använder sig också av e-blanketter i sin handläggning. E-blanketterna har tagits fram av EU och används för utbyte av information mellan medlemsstaterna. E-blanketterna är standardiserade får de inte ändras. E-blanketterna kan inte automatiskt skapa ett ärende i ÄHS. Ärendena kommer istället in antingen i pappersform eller som en elektronisk bilaga och de angivna uppgifterna måste då registreras manuellt. Det innebär att Försäkringskassan kan få fram statistik men det är inte av samma kvalitet som om den hade fångats på ett automatiskt och strukturerat sätt.

EU-familjeförmåner har årligen omkring 24 000 ärenden	
Ärenden som gäller förordningens tillämplighet	14 000
Ärenden som gäller utbyte av information mellan medlemsstater	10 000

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Föräldraförsäkringen

Inom föräldraförsäkringen handläggs följande förmåner:

Föräldrapenning
Tillfällig föräldrapenning
Graviditetspenning

Rätten till föräldrapenning utgår från nationell lagstiftning, dvs. Socialförsäkringsbalken. Föräldrapenning är en ersättning för inkomstbortfall till föräldrar som inte arbetar eller avstår förvärvsarbete, för att vårda barn. Tillfällig föräldrapenning är också en ersättning för inkomstbortfall när man tar hand om barn, och regleras även den i Socialförsäkringsbalken. Nationell lagstiftning förutsätter som regel att barnet är att betrakta som bosatt i Sverige. Denna regel kan däremot inte upprätthållas inom EU/EES eller Schweiz, och förmånerna kan beviljas även för barn bosatta inom tillämpningsområdet för förordning 883/2004, förutsatt att föräldern är försäkrad i Sverige. Försäkringskassan betraktar de här ärendena som EU-ärenden.

Graviditetspenning är en förmån som kan beviljas under havandeskap, om arbetet innebär en risk för föräldern eller barnet. Ersättningen kan också betalas ut med stöd i nationell lagstiftning. Om Försäkringskassan ska tillämpa nationell lagstiftning framgår i förordning 883/2004:s bestämmelser om tillämplig lagstiftning. En gränsarbetare som bor i ett annat medlemsland, men arbetar i Sverige är alltså socialförsäkrad i Sverige, och kan ha rätt till graviditetspenning.

Föräldraförsäkring handlägger årligen omkring 3 000 EU-ärenden	
Föräldrapenning för barn bosatta utomlands (inom EU/EES eller Schweiz)	2 500
Tillfällig föräldrapenning för barn bosatta utomlands (inom EU/EES eller Schweiz)	500
Graviditetspenning för personer boende utomlands (inom EU/EES eller Schweiz)	25

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Återkrav

Försäkringskassan handlägger även återkrav och avräkningsärenden som riktar sig till personer som bor utomlands. Återkrav fastställs utifrån EU-förordningar och Socialförsäkringsbalken.

Återkrav har årligen omkring 3 300 ärenden	
Återkrav till utlandsbosatta	3 000
Avräkningsärenden	300

Försäkringskassan handlägger även fordringar för personer som bosätter sig utomlands under indrivningen av kravet. Fordringshanteringen hanterar fortsättningen på avräkningsärenden och utlandsindrivning. Ärendeslaget handläggs manuellt i ÄHS, och i ett par andra handläggningssystem. Utbyte av information med andra medlemsstater sker via mejl. Försäkringskassan kan inte få fram heltäckande statistik om ärendeslaget, och kvalitén är sämre än om statistiken hade fångats på ett automatiskt och strukturerat sätt.

Fodringshantering har årligen omkring 5 000 ärenden	
Utlandsindrivning	3 000 – 5 000
Avräkningsärenden	50

Funktionsnedsättning

Inom området funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga handläggs följande ärendeslag.

Aktivitetsersättning
Arbets hjälpmedel
Arbets skador
Assistans ersättning
Bilstöd
Bostadstillägg
Handikappersättning
Sjukersättning
Vårdbidrag

Inom respektive ärendeslag finns specifika regler som avgör om en person kan ha rätt till en förmån när hen bor eller arbetar utomlands. Förmånerna fastställs enligt EU-förordningar eller utifrån svensk lagstiftning. För de flesta förmånerna krävs det att man bor eller arbetar i

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Sverige, eller är familjemedlem till en person som bor eller arbetar i Sverige för att man ska kunna beviljas förmånen. En person som är bosatt och arbetar utomlands kan dock, beviljas aktivitetsersättning, ersättning för arbetsskador eller sjukersättning, baserad på tidigare bosättning och arbete i Sverige.

Förmånerna inom ärendeslaget handläggs i ÄHS och möjligheten för statistik finns till stor del, men Försäkringskassan kan inte sammanställa den efterfrågade statistiken eftersom det saknas funktionalitet för att särskilja de internationella från de nationella ärendena. Däremot kan man göra databasuttag för att få beståndet för vissa av ärendeslagen, men det kräver större resurser. Den statistik Försäkringskassan kan få fram bygger i många fall på ögonblicksbilder, antaganden, uppskattningar eller manuella statistikuttag och av den anledningen kan myndigheten inte redovisa alla ärendevolymer i den här rapporten.

Förmånerna inom funktionsnedsättning hanterar årligen omkring xxx ärenden	
Handikappersättning	80
Vårdbidrag	0
Arbets hjälpmedel	3
Bostadstillägg till sjuk- och aktivitetsersättning	1300 aktiva utbetalningar i månaden
Aktivitetsersättning	Kan ej uppskattas
Arbets hjälpmedel	Kan ej uppskattas
Arbetsskador	Kan ej uppskattas
Assistansersättning	Kan ej uppskattas
Bilstöd	Kan ej uppskattas
Sjukersättning	Kan ej uppskattas

BILAGA 1

Datum

2016-06-01

Vår beteckning

Dnr 016900-2016

Er beteckning

S2015/07997/RS (delvis)

S2015/07998/RS (delvis)

S2015/08135/RS (delvis)

Sjukförsäkring

Inom området för sjukförsäkring kan följande förmåner vara aktuella för personer som bor eller arbetar i Sverige och i ett annat land:

Rehabiliteringsersättning
Rehabiliteringspenning i särskilda fall
Sjukpenning (inklusive sjukpenning i förebyggande syfte)
Sjukpenning i särskilda fall
Rehabilitering
Särskilt högriskskydd
Närståendepenning
Boendetillägg

De flesta personer med ersättning från sjukförsäkringen, bor och arbetar i Sverige. Men det finns personer med sådan ersättning som bor i ett land och arbetar i ett annat land. De kallas för gränsgångare. De flesta gränsgångare inom sjukförsäkringen rör sig mellan Sverige och de övriga nordiska länderna. Det är ovanligt att en person bor eller arbetar utanför EU/EES och får ersättning för förmåner inom den svenska sjukförsäkringen.

Förmånerna inom sjukförsäkringen fastställs enligt EU-förordningar, bilaterala överenskommelser eller nationell lagstiftning.

Försäkringskassan har begränsade möjligheter att ta fram heltäckande siffror för antalet internationella ärenden för förmånerna inom sjukförsäkringen. Våra system saknar funktioner för att ta ut sådan statistik. Den statistik som Försäkringskassan kan ta fram bygger i många fall på ögonblicksbilder, antaganden, uppskattningar eller manuella statistikuttag och av den anledningen kan Försäkringskassan inte redovisa ärendevolymer i den här rapporten.